

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym-Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Judejko

Sędziowie: SSO Dorota Maciejewska-Papież /spr./

SSO Dariusz Kawula

Protokolant: st. prot. sąd. Joanna Kurkowiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Arkadiusza Dzikowskiego

po rozpoznaniu w dniu 2 listopada 2016r.

sprawy **M. G.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 297 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie

z dnia 15 czerwca 2016r., sygn. akt. (...)

1. Zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.
2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. T. kwotę 516,60 zł brutto tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym;
3. Zwalnia oskarżonego w całości od uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Dorota Maciejewska-Papież Anna Judejko Dariusz Kawula

UZASADNIENIE

M. G. oskarżony został o to, że:

I. w dniu 29 grudnia 2010 r. w K., woj. (...), udzielił pomocy A. S. w uzyskaniu w (...) Oddział K. pożyczki gotówkowej w kwocie 4.400 zł w ten sposób, że wystawił mu dokument stwierdzający nieprawdę w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i wysokości zarobków w firmie (...), K., ul. (...), co miało istotne znaczenie dla uzyskania przedmiotowej pożyczki, czym działał na szkodę (...), tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 297 § 1 kk

II. w dniu 9 kwietnia 2011 r. w K., woj. (...), udzielił pomocy T. A. w uzyskaniu w (...) Oddział K. pożyczki gotówkowej w kwocie 6.000 zł w ten sposób, że wystawił mu dokument stwierdzający nieprawdę w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i wysokości zarobków w firmie (...), K., ul. (...), co miało istotne znaczenie dla uzyskania przedmiotowej pożyczki, czym działał na szkodę (...), tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 297 § 1 kk

III. w dniu 9 kwietnia 2011 r. w K., woj. (...), udzielił pomocy T. A. w doprowadzeniu do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (...) S.A. zs. w W. ul. (...) w ten sposób, że wystawił mu dokument stwierdzający nieprawdę w postaci

zaświadczenia o zatrudnieniu i wysokości zarobków w firmie (...), K., ul. (...), który to został użyty przez T. A. jako autentyczny podczas podpisywania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z autoryzowanym przedstawicielem sieci P., wyłudając na tej podstawie w Punkcie Sprzedaży (...) S.A. K., ul. (...) telefon komórkowy marki S. (...) o wartości co najmniej 599 zł, czym działał na szkodę (...) S.A. w W., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk i art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 15 czerwca 2016 r. (sygn. akt (...)), M. G. został uznany za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w punktach I i II ustalając, iż czyn opisany w punkcie II popełnił w dniu 1 kwietnia 2011 r., przyjmując, iż działał w ramach ciągu przestępstw, tj. przestępstw z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 297 § 1 kk i w zw. z art. 91 § 1 kk, i za to na podstawie art. 19 § 1 kk w zw. z art. 297 § 1 kk i w zw. z art. 91 § 1 kk wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem tym uniewinniono oskarżonego od popełnienia czynu zarzucanego w pkt. III.

Nadto orzeczono o kosztach obrony udzielonej z urzędu oskarżonemu oraz o kosztach postępowania, zwalniając oskarżonego od ich uiszczenia.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało zaskarżone przez obrońcę oskarżonego w zakresie, w jakim przypisano M. G. przestępstwo opisane w pkt II. Apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i umorzenie postępowania co do wskazanego czynu ewentualnie o uchylenie wyroku w tym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Argumenty apelującego nie zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że nie zostały podważone ustalenia co do samego dopuszczenia się przez oskarżonego przypisanego mu zachowania. Zastrzeżenia obrońcy odnoszą się wyłącznie do przyjętej przez Sąd Rejonowy oceny stanu psychicznego oskarżonego w chwili owego działania.

Wbrew twierdzeniom apelującego należy uznać, że ocena dowodu w postaci opinii sądowo-psychiatrycznej dokonana przez Sąd I instancji jest właściwa, a argumenty uzasadniające przyjęcie takiego stanowiska zasługują na poparcie. Trudno doszukać się czynników opinii tę podważających, a w konsekwencji nie sposób uznać, by zaistniała konieczność powołania nowych biegłych.

Bezspornym jest, iż w ocenie biegłych oskarżony nie jest osobą chorą psychicznie ani upośledzoną umysłowo. Nie ulega również wątpliwości, iż biegli stwierdzili u oskarżonego m.in. zespół zależności alkoholowej oraz cechy organicznego uszkodzenia mózgu. Jednocześnie jednak, w ocenie biegłych, okoliczności te w żaden sposób nie przełożyły się na kwestię ewentualnej niepoczytalności oskarżonego (lub znacznego ograniczenia zdolności do rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem).

Wbrew twierdzeniom apelującego, stanowisko swoje biegli w należyty sposób uzasadnili i trudno argumentacji tej zarzucić niespójność, niepełność czy brak logiki. Obrońca kreśląc takie właśnie zarzuty pod adresem opinii biegłych, zarazem nie wskazuje na poparcie swoich tez żadnych konkretnych okoliczności, ograniczając się do ogólnikowych sformułowań.

Oskarżony przyznał, iż sporządził dla T. A. stwierdzające nieprawdziwe dane zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach podkreślając, iż dał się do tego namówić T. A. gdy po wspólnym spożywaniu alkoholu był już pod znacznym jego wpływem.

Nie kwestionując powyższego należy mieć jednak na uwadze, iż oskarżony zdawał sobie sprawę ze swego „problemu” alkoholowego (co sam przyznał na rozprawie), wiedział, jakie skutki niesie ze sobą nadużywanie alkoholu i upicie się.

Nie sposób zatem uznać, że stan nawet znacznego upojenia (które nie było upojeniem patologicznym lecz prostym, czego skarżący de facto nie podważa) skutkowało zniesieniem, czy też ograniczeniem w stopniu znacznym poczytalności oskarżonego. Podkreślić trzeba, że uregulowań związanych z niepoczytalnością lub znacznym ograniczeniem poczytalności zawartych w art.31 § 1 i 2 kk nie stosuje się, gdy sprawca wprawił się w stan nietrzeźwości lub odurzenia powodujący wyłączenie lub ograniczenie poczytalności, które przewidywał albo mógł przewidzieć (art.31 § 3 kk), a taka świadomość skutków nadmiernego spożywania alkoholu – jak już wspomniano – występowała u oskarżonego. Nadużywając alkoholu oskarżony świadomie wprowadzał się w stan zaburzający funkcje kontrolne nad swoimi czynami.

Przekonanie Sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k., jeśli jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku. Sąd Rejonowy sprostał tym wymaganiom.

Apelujący ma oczywiście prawo do własnej oceny materiału dowodowego, nie oznacza to jednak automatycznie wadliwości oceny sądowej. Wręcz przeciwnie, skuteczne zanegowanie ustaleń sądowych możliwe jest jedynie wówczas, gdy apelujący wykaże jakich uchybień w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego dopuścił się Sąd I instancji w przeprowadzonej przez siebie ocenie materiału dowodowego. Zarzut ten jest słuszny zwłaszcza wówczas, gdy oceny i wnioski wyprowadzone przez Sąd orzekający nie odpowiadają regułom logicznego rozumowania. Taka sytuacja nie zachodzi zaś na gruncie przedmiotowej sprawy.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, ocena dowodów jakiej dokonał Sąd Rejonowy jest zaś oceną pełną, odzwierciedlającą zasady wyrażone w treści art. 7 k.p.k. Sąd Rejonowy w żadnej mierze nie pominął podczas ustalania stanu faktycznego żadnego z przeprowadzonych dowodów. Dowody te zostały następnie omówione w treści uzasadnienia, a Sąd Rejonowy wskazał, na jakich dowodach oparł się przyznając im walor wiarygodności, jak i wskazał dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych.

Z wywodami Sądu I instancji we wskazanym zakresie należy się zgodzić w pełni i nie ma potrzeby ponownego czynienia takiej szczegółowej oceny, sprowadzałaby się ona bowiem do powielenia argumentacji przedstawionej przez tenże Sąd. Obrońca nie przedstawił okoliczności, które skutecznie mogłyby podważyć owo rozumowanie Sądu I instancji, zaś jego argumentacja to polemika, nie wsparta zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Podsumowując powyższe zasadnym jest zatem stwierdzenie, iż nie sposób doszukać się wskazywanych przez apelującego uchybień Sądu Rejonowego. Wszystkie dowody odnoszące się do przedstawionych oskarżonemu zarzutów, w tym również opinia biegłych psychiatrów i biegłego psychologa, zostały przez Sąd I instancji uwzględnione i ocenione w sposób pozostający pod ochroną art.7 kpk – nie stwierdzono, by Sąd I instancji uchybił wskazaniom wiedzy lub logicznego rozumowania, by wykroczył poza ramy swobodnej oceny. Swoje stanowisko odzwierciedlił przy tym w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

Brak jest również podstaw do wzruszenia dokonanej rekonstrukcji stanu faktycznego. Ustalenia faktyczne znajdują swe logiczne oparcie w wiarygodnym materiale dowodowym. W szczególności brak podstaw do przyjęcia, by Sąd Rejonowy powziął wątpliwości co do treści ustaleń faktycznych i wobec braku możliwości ich usunięcia rozstrzygnął te wątpliwości na niekorzyść oskarżonego dokonując niekorzystnych dlań domniemań (zatem by dopuścił się naruszenia art.5 § 2 kpk).

Również rozważania prawne Sądu Rejonowego, poświęcone subsumcji ustalonego stanu faktycznego są prawidłowe i zasługują na uwzględnienie w całej rozciągłości. Nie zachodzi potrzeba rekapitulowania argumentacji Sądu Rejonowego w tym zakresie, wobec czego Sąd Okręgowy również w tym miejscu odsyła do uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Dość jedynie stwierdzić, iż w świetle tych rozważań nie sposób uznać, by doszło do obrazy prawa materialnego.

Z uwagi na zakres apelacji obrońcy koniecznym było również odniesienie się do orzeczonej wobec oskarżonego represji.

Nie sposób uznać, iż Sąd I instancji nie dość wnikliwie rozważył okoliczności kształtujące wielkość sankcji, Sąd ten określając jej wymiar uwzględnił bowiem wszelkie związane z tą materią dyrektywy, odnosząc się zarówno do okoliczności popełnienia przestępstw, zasad prewencji indywidualnej, jak też prewencji generalnej.

Przedstawione przez Sąd I instancji argumenty uzasadniające tak rodzaj, jak i wymiar orzeczonej kary zasługują za uwzględnienie i aprobatę.

Trudno przede wszystkim doszukać się elementów, które należałoby poczytać na korzyść oskarżonego. Zarazem występuje szereg czynników dla oskarżonego niekorzystnych. W szczególności należy podkreślić, że oskarżony był kilkukrotnie karany i to również za przestępstwa z art. 297 § 1 kk. działania przypisane w niniejszym postępowaniu nie są zatem występkiem incydentalnym, niejako „przypadkowym”.

Wobec powyższego podzielić należy stanowisko Sądu I instancji, iż przytoczone ustalenia nie pozwalają na pobłażliwe traktowanie oskarżonego.

Uznać za słuszne należy również stwierdzenie Sądu Rejonowego o braku podstaw do orzeczenia kary pozbawienia wolności w niższym wymiarze oraz do zastosowania wobec oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia jej wykonania, nie sposób bowiem przyjąć, iż orzeczenie kary odmiennej, zwłaszcza nieizolacyjnej, w ustalonych okolicznościach byłoby wystarczające dla osiągnięcia wobec oskarżonego celów kary.

W tym miejscu należy wskazać, iż od chwili popełnienia badanego czynu (jak też czynu opisanego w pkt I) do dnia orzekania doszło do nowelizacji ustawy Kodeks karny m.in. ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 20.03.2015 r. poz.396), a zmiany dotknęły m.in. wymiaru kar i środków karnych, warunkowego zawieszenia wykonania kary. Należało zatem poczynić rozważania przez pryzmat regulacji art.4 § 1 kk.

Reguła określona art.4 kk., stanowi, że jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Oczywistym jest przy tym, iż „zwrot "ustawa obowiązująca poprzednio" oznacza, że w grę wchodzi zastosowanie zarówno ustawy obowiązującej w czasie popełnienia przestępstwa, jak i nawet w okresie pomiędzy popełnieniem przestępstwa a orzekaniem, gdyby się zdarzyło, że w tym właśnie okresie istniał stan prawny najkorzystniejszy dla sprawcy.” (A. Marek. Komentarz do art.4 Kodeksu karnego; por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2004 r., II Ko 1/04, Prok. i Pr. 2005, nr 2, poz. 1, dodatek)

Ustalając, która z ustaw jest dla sprawcy względniejsza, należy wziąć pod uwagę całą ustawę, a nie tylko poszczególne jej przepisy. Koniecznym jest również rozważenie nie tyle tego, która z tych ustaw jest względniejsza „w ogóle”, lecz która może być za taką uznana w odniesieniu do wszystkich warunków określających odpowiedzialność sprawcy badanego konkretnego przestępstwa. Ocena w tym zakresie powinna więc być dokonywana w kontekście konkretnych uwarunkowań badanego czynu a nie abstrakcyjnie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1996 r., I KZP 2/96, OSNKW 1996, nr 3-4, poz. 16 postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2001 r., V KKN 67/01, OSNKW 2002, nr 5-6, poz. 36). Należy zatem rozważyć nie tylko samo zagrożenie karami za dane przestępstwo, lecz wszystkie instytucje karnoprawne ustawy dawnej i nowej, a więc m.in. unormowania dotyczące wieku odpowiedzialności karnej, dyrektyw wymiaru kary, warunków odstąpienia od wymierzenia kary, podstaw i zasad stosowania środków karnych, warunkowego umorzenia postępowania karnego, warunkowego zawieszenia wykonania kary, warunkowego przedterminowego zwolnienia, przedawnienia, powrotu do przestępstwa, zatarcia skazania.

Wskazane zmiany nie odniosły się do zagadnień związanych z realizacją przez oskarżonego ustawowych znamion przypisanych przestępstw. Zmianie uległy jednak przesłanki pozwalające na warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności – obecne uregulowanie określa je w sposób bardziej rygorystyczny i już z mocy samego prawa

uniemożliwia skorzystania wobec oskarżonego z tego dobrodziejstwa, w chwili popełnienia przypisanych czynów oskarżony był bowiem osobą skazaną wcześniej na karę pozbawienia wolności. W takim stanie rzeczy należało rozważyć przesłanki warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary w kontekście przepisów obowiązujących do dnia 1.07.2015r.

Wprawdzie sam wymiar orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności i uprzednia karalność oskarżonego nie wykluczały automatycznie możliwości skorzystania z warunkowego zawieszenia wykonania wymierzonej kary, to jednak skorzystaniu z tego dobrodziejstwa sprzeciwia się całokształt ustalonych w sprawie, a wspomnianych już powyżej okoliczności.

Bezsprzecznie, w kontekście wspomnianych poprzednio obowiązujących uregulowań, warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności nie jest uwarunkowane wcześniejszą niekaralnością sprawcy i możliwe jest skorzystanie z tego dobrodziejstwa również wobec osoby uprzednio już skazanej. Jednakże w realiach przedmiotowej sprawy brak podstaw do przyjęcia wobec oskarżonego owej dodatniej prognozy.

Oczywistym jest, iż celem kary jest przede wszystkim wdrożenie sprawcy przestępstwa do przestrzegania przyjętych norm prawnych. Nie sposób jednak uznać, iż jedyną słuszną drogą do realizacji takich założeń jest kara wolnościowa. Całokształt poczynionych ustaleń uzasadnia wymierzenie kary izolacyjnej.

Niezaprzeczalnym jest przy tym, iż znaczenia nabiera również kwestia społecznego oddziaływania zastosowanych sankcji, należy bowiem mieć na uwadze, iż kształtowanie prawidłowych postaw zakresie przestrzegania porządku prawnego zależy od stosowania właściwej represji i eliminowania poczucia bezkarności czy przyzwolenia dla popełniania przestępstw.

Wobec powyższego, zarówno zasady oddziaływania kary, tak co do samego oskarżonego, jak i w zakresie oddźwięku społecznego, czynią słusznym orzeczenie sankcji w przedstawionym powyżej kształcie i nie sposób doszukać się okoliczności wskazujących, by Sąd I instancji uchybił regułom związanym z jej kreowaniem. W ocenie Sądu Okręgowego kara pozbawienia wolności wymierzona oskarżonemu jest właściwa, spełnia wszystkie cele i zasady sprawiedliwej odpłaty.

W tym kontekście, wobec braku podstaw do wymierzenia oskarżonemu kary wolnościowej, zasadnym było więc uznanie, iż zastosowanie znajdują przepisy w brzmieniu obecnie obowiązującym.

Podsumowując powyższe należy stwierdzić, iż o „rażącej niewspółmierności kary” w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk nie można mówić w sytuacji, gdy sąd wymierzając karę, uwzględnił wszystkie okoliczności wiążące się z poszczególnymi ustawowymi dyrektywami i wskaźnikami jej wymiaru, czyli wówczas, kiedy granice swobodnego uznania sędziowskiego nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się pogodzić z wymaganiami wynikającymi z ustawowych dyrektyw determinujących wymiar kary. Sąd I instancji, co już wcześniej podkreślono, wszechstronnie rozważył kryteria warunkujące wymiar kary.

W powyższym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, iż brak jest podstaw do uwzględnienia apelacji obrońcy oskarżonego choćby w części i w całości utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając tę apelację za bezzasadną.

Na podstawie art. art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r., Nr 49 poz. 223 ze zm.) oskarżonego zwolniono w całości od poniesienia kosztów postępowania odwoławczego albowiem przemawiały za tym względy słuszności i przekonanie Sądu, że w ustalonej jego sytuacji materialnej oskarżony faktycznie nie jest w stanie ponieść tych ciężarów bez uszczerbku w zaspokojeniu istotnych życiowych potrzeb.

Orzeczenie o kosztach obrony udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym znalazło swoje oparcie w treści § 2, § 4 ust. 1- 3, § 17 ust. 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w

sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu
(Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.)

Dorota Maciejewska-Papież Anna Judejko Dariusz Kawula